

SLOVENE

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravlštvo v
Katol. Tiskarni Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopis se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vprejemajo.

Uredništvo je v Seme-
niških ulicah št. 2. I., 17.

Izhajava enkrat na teden
nedelje in praznike ob
pol 6. uri popoldne.

Po pošti prejemam:

za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta » 13 » — »
četrt » 6 » 50 »
mesec » 2 » 20 »

V upravlštvo prejemam:

za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta » 10 » — »
četrt » 6 » — »
mesec » 1 » 70 »

Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

Štev. 208.

V Ljubljani, v četrtek, 10. septembra 1903.

Letnik XXXI.

Shod v Rovtjih.

(Dopis)

Minulo nedeljo je bil v Rovtjih nad Logatcem shod, na katerem je poročal državni poslanec g. dr. Zitnik. Dasi za shod ni bilo nobene agitacije, zbralo se je vendar lepo število domačih mož in odraslih mladencev, ki so pazljivo poslušali poročilo o delovanju državnega zbora v zadnjih treh letih. Poslanec je v prvi vrsti pojasnil važnejše postavke drž. proračuna, osobito gledé indirektnih davkov, ki so hudo breme osobito za kmečko prebivalstvo, ki je že itak dovolj obremenjeno z direktnimi davki in raznimi prikkladami. Odločno je zavračal neresnično trditev, ki so jo razširili gotovi krogi, da bi bili katoliško-narodni poslanci podražili pivo, sladkor in petrolej, ker to je bila storila brez drž. zbora Thunova vlada s § 14.

Dalje je kratko pojasnil novejša zakone in naredbe glede pristojbin, državnih mitnic, trgovine z žitom na borzi, kmečkih zadrug, zavarovanja, sladornega zakona, žganjarine, vodnih cest, carinskih in trgovinskih pogodb, živinske soli, deveturnega dela v rudokopih in zakonskega načrta proti pijančevanju. Glede celjske gimnazije naglašala poslanec, da je in mora biti za vse slovenske poslance vodilo: Iz Celja se ne uka nemo.

In ko bi se vlada udala zahtevi nemških strank, naj se premesti gimnazija kamorkoli iz Celja, potem je sveta dolžnost vseh slovenskih poslancev, da se taki nakani uprô z najradikalnejšimi sredstvi. Sploh je sramota, da se mora slovenski narod boriti celo za slovenske ljudske šole, in to ne le v obmejnih krajih, marveč tudi v središču slovenskih pokrajin. Slovenski rod naj bi bil na svoji zemlji hlapec za setev pruske in italijanske iredente. To je namen naših neprijateljev, proti katerim se moramo boriti za žive in mrtve, da rešimo ped slovenske zemlje, opirajoč se edino na moralno pomoč svojih slovanskih bratov v Avstriji. Žal, da nas loči Sotla od večine hrvatskega naroda, ki ravno sedaj bije hud boj za svoje zakonite pravice proti Madjarom in madjaronom.

In to so v prvi vrsti posledice ponesrečenega dualizma, ki ga imamo v Avstriji od konca leta 1867. Danes že priznavajo Nemci in Madjari, da so pred 35 leti raztrgali državo ne samo raditega, da Madjari dobe svoje stare »zgodovinske pravice«, marveč da si med sabo razdele oblast, da bi Nemci vladali v Avstriji, Madjari na Ogrskem. To se je zgodilo, a konec je kriza v Avstriji, kriza na Ogrskem, polom umetnega, nenaravnega sistema tu in tam.

In ta polom, ki se kaže v obliki boja proti starodavni habshurški državi sami, utegne biti nevaren njenemu razvoju, a gotovo pa njenemu ugledu in veljavi kot velisile. Slovanski narodi in njihovi zastopniki se niso nikdar sprijaznili z dualizmom, kakoršen je, ker so bili vrženi med dva trda mlinska kamna. Še-le, ko je bil nagodbeni zakon za Madjare potrjen, tedaj so ga vsilili tudi Avstriji. Nemškoliberalna stranka je bila tedaj vsemogočna v Avstriji. Zakon ji sicer ni bil ravno po volji, toda sprejela ga je v trdni nadi, da na vekov veke vlada in gospodari v »ostalih deželah« avstrijskih. A danes čujemo, kako poka tramovje in stebrovje nad našimi glavami. Mnogi so, ki hočejo videti znamenja razpada. Upam, da,

prepričan sem, da so ti slabi proroki, katerim morda tajna želja narekuje besede. Avstrija bi morala nastati, ko bi je ne bilo. Te besede že davno umrlega Palackega imajo danes še vedno iste veljavo. Avstrija se le preraja in prenavlja in njena zgodovinska naloga je, da je pravična vsem svojim narodom, da se oprosti okovov in vezij, v katere so jo ukovali tuji in domači politikoni. V Avstriji smo in tu hočemo ostati, tu ži veti kot ravnopraven član velike družine pod okriljem avstrijskega orla. Treba je le, da se zavedamo svoje moči, svojih pravic, in da tudi merodajni faktorji uresničijo znani rek »justitia fundamentum regnorum«.

Povod sedanji krizi na Ogrskem pa je člen XII. nagodbenega zakona iz l. 1867 glede skupne armade. Kakor znano, zahtevajo Košutovci — in ž njimi na tistem soglašajo malone vsi madjarski poslanci —, da dobe ogrski polki popolnem madjarski značaj: madjarske vojaške šole, madjarski poveljni jezik. Ze z ozirom na narodnostne razmere pod krono sv. Štefana je ta madjarska zahteva neizvedljiva. Tudi je dvomljivo, da bi se vladar, ki edini ima besedo glede organizacije v armadi, udal madjarskim skrajnim šovinistom. Sicer pa se bode o tem vprašanju še mnogo govorilo v državnih in deželni zborih. Odločno pa moramo ugovarjati, da bi zaradi madjarskih kričarjev morali naši vojaki letos služiti nad tri leta. Ako pa se to zgodi, oprostiti jih morajo pozneje orožnih vaj. (Živahno odobravanje.) Predsednik shoda g. Jurca izreče poslancu zahvalo in zaupanje, čemur zborovalci živahno pritrujejo.

Sprejete so bile naslednje resolucije: 1. Slovenski poslanci naj glasujejo le za pravično nagodbo z Ogrsko. 2. Trgovinske in carinske pogodbe z unanjimi državami naj varujejo koristi delavskih stanov. 3. Vis. c. kr. vlada naj skrbi, da se kmečkim posestnikom, obrtnikom in trgovcem določa le dejanskim razmeram primerna in pravična osebna dohodarina. 4. Zbrani volivci zahtevajo slovenske ljudske šole v Trstu, slov. gimnazijo v Celju in slov. vseučilišče v Ljubljani. 5. Zborovalci izražajo svoje simpatije do naroda hrvatskega.

Deželni zbori.

Izšel je cesarski patent, ki sklicuje deželne zборе in sicer: deželni zbor solnograški, predarlski in bukovinski na dan 10. sept., dalje koroski, nižjeavstrijski in šlezjski na dan 14. septembra, gorenjeavstrijski na dan 17. sept., deželni zbor štajarski in deželni zbor moravski na dan 21. sept., deželni zbor kranjski na dan 22. septembra, deželni zbor tirolski in češki na dan 29. septembra. Ni izključeno, da doživimo v mnogih deželah zborih radi naredbe o vojaških tretjeletnikih ostro obstrukcijo. Zanimiv je vsekakor sklep obč. zastopa v Radgoni, ki svetuje nemškemu poslancem, ako vlada noče sklicati tudi držav. zbora, da se nemški poslanci naj ne udeležijo zasedanj štajarskega dežel. zbora.

Kriza na Ogrskem.

Cesar se je sinoči iz Pešte vrnil na Dunaj, ne da bi bila kriza vsaj začasno rešena. Niti Lukacs niti Szell ni hotel prevzeti naloge, da sestavi novo vlado. Ostali ogrski državniki pa zahtevajo prevelike koncesije. Ogrska je brez vojaških novincev, brez proračuna, davki zaostajajo, vlada pa nima § 14., da bi se vzdržavala nad vodo. Torej zmesnjava nad zmesnjavo. Nihče danes ne vé, kako in kdaj se kriza konča, ker tudi v liberalni vladni stranki niso edini. Cesar se 12. sept. odpelje k vojaškim vajam v Galiciji. To kaže, da so strune jako

napete in da se krona ne uda pretiranim madjarskim zahtevam. Gotovo pa je, da bode vladar tudi med tem časom nadaljeval posvetovanja.

Iz konference izven parlamentarne mirovne zveze.

O tem poročajo z Dunaja: Baron Pirquet je v imenu avstrijske skupine prečital poročilo o stalnem mednarodnem razsodišču v Haagu in je predlagal resolucijo, v kateri se pozivljajo države, ki so podpisale haško konvencijo, naj v vse svoje pogodbe vsprejmejo klavzulo glede razsodišča in naj se v spornih slučajih obračajo do razsodišča.

Odposlanec Herold je kakor narodni zastopnik češkega naroda želel konferenci najboljše uspeha. Povdarjal je, da so ravno mali narodi tisti, ki želijo, da bi pravica slednjič triumfirala nad močjo in da bi se narodna vprašanja reševala na podlagi pravice, a ne z mečem. Spoštovanje pravic posamičnih narodov mora postati splošno. Heroldovemu govoru so splošno pritrujevali.

Anglež Brunner je v imenu odsotnega Roberta na priporočal, naj bi se vprašanje splošnega razoroženja še enkrat predložilo novemu kongresu. Ta predlog, kakor tudi nekateri drugi predlogi, ki so bili predloženi tekom seje, so bili vsprejeti. Isto tako je bila vsprejeta tudi zgoraj omenjena resolucija.

Župan dr. Lueger je delegatom na čast priredil večerjo v veliki dvorani mestne palače. Večerje so se udeležili tudi minister-ski predsednik dr. Körber in ministra Hartel in Pientak.

Zveza med Srbijo in Bolgarijo.

Sedaj se vrše med Bolgarijo in Srbijo pogajanja glede zveze, katere namen bi bil, doseči avtonomijo Makedonije. Pogajanja so pa otežkočena, ker drug drugemu ne zaupa. Bolgarija je predlagala avtonomijo na podlagi srbske in bolgarske narodnosti, Srbija pa izjavlja, da bi v tem slučaju srbi imeli kot manjšina hud boj za svoj narodni obstoj. Zato predlaga, da se ustanovi dve avtonomni deželi, bolgarska in srbska, pod skupnim guvernerjem. Meja med obema naj bi bila Struma in Vardar. Ta načrt podpira tudi Črna gora. V Belemgradu ne upajo dosti od teh pogajanj, ker se Bolgarija noče udati.

Laški dijaki v Vidmu.

O tem, kako so zdihovali laški dijaki v Italiji, kaj so vzklíkali, smo poročali že nedavno. Za danes pa moramo dodati še nekaj prav »avstrijskega«. — Dijaki iz Istre, Trsta in Gorice so se peljali skupno z železnico proti Korminu. Na meji prideta v vozove dva avstrijska detektiva, ki sta pregledala vse vozove in tako dala dijakom priložnost, da so ju vsi spoznali. In prav ta dva detektiva sta dijake spremljala v Videm in jih povsod zasledovala. Ko so dijaki videli, da jih ta dva povsod zalezujeta, nabili so jih prav vročokrvno. Rešili so ju italijanski karabinerji, — aretirali ta dva nepoklicana in ju spremili do meje pri Korminu. Tudi tretjega detektiva so zapazili dijaki. Tudi tega so najpoprej pošteno nabili in, ker je italijanski podanik, izročili so ga laškimi karabinerjem, češ, da je žalil laškega kralja, za kar se bo moral odgovarjati pred laškim sodiščem. A srečnejši nego ti trije detektivi je bila naša policija v Korminu, ki je pričakovala dijake na meji, ko so se vračali v neodrešene kraje. Pobrala jim je razne tiskovine, vzela jim razne pri nas prepovedane zastave in zahtevala od njih imena. Nam se zdi, da je storila naša policija vse to le radi tega, da bo mogla te »patriotične« čine laških dijakov pridati prošnjam, ko bodo ti junaki prosili za kako službo med nami Slovenci na naši slovenski zemlji, kar jim bo najbrž služilo kot priporočilo, da dobe prej dobro službo, nego drugi slovenski prosilci, ki se niso mogli izkazati tako zaslužne — avstrijskemu zistemu!

Iz brzojavk.

M o s t. Strankarski shod Vaenemcev je bil razpuščen, ker je poslanec Marschner predlagal, naj se snidejo državni poslanci, ako tudi vlada noče sklicati državnega zbora. Wolf je učil zopet »moralo« —, poslanec Schreiter je pa zahteval, naj nemške stranke odločno postopajo proti vladi.

Z n o j m. Tu se je vršil shod zveze južnomoravskih Nemcev. Shod se je izrekel proti ustanovitvi češke univerze na Moravskem. Zveza ima 92 podružnic in 5000 članov.

B e r o l i n. Justični minister je naročil državnim pravdnikom, naj postopajo proti socialnodemokratskim listom, ako je le nekaj povoda radi razžaljenja veličanstva. Dotične urednike naj takoj vtaknejo v preiskovalni zapor, ako se tudi ni bati, da bi pobegnili.

L o n d o n. V Koreji napravlja veliko pozornost, da je Japonska kupila strategično jako važni tok S a m b o k. Rusija izjavlja, da bo 8. oktobra odpoklicala svoje vojake iz Niučvanga in Mukdena, ter dovoljuje, da se Mukden in Tatumghan odpre trgovini.

L i s a b o n a. Kralj Edvard je portugalskega kralja imenoval admiralom.

L i n c. Tu se je vršil strankarski shod nemške ljudske stranke. Shod je protestiral proti »koncesijam« Slovanov in Darschatta je dejal, da se Nemci ne boje ločitve od Ogrske in da so nanjo dobro pripravljani.

L i n c. Konservativni državni poslanec dr. Leopold Kern, zastopnik splošne skupine v Steyru, je umrl. Star je bil še le 46 let.

N o v i J o r k. Vojni tajnik Elihu Root je odstopil.

D u n a j. Španska kraljica mati-vdova se mudi na Dunaju. Na povabilo cesarjevo stanuje na dvoru.

L o n d o n. Laška kraljeva dvojica pride 16. novembra ter ostane na Angleškem teden dni.

P r a g a. »Prager Tagblatt« javlja, da, ako ne bo do jeseni rešen na Ogrskem zakon o vojaških novincih, bo pod orožje poklicana nadomestna rezerva, pri onih polkih, kjer take rezerve ni, pa bodo poklicani rezervisti v aktivno službovanje.

C a p s t a d t. Tukajšnji parlament je razpuščen.

L i n c. Strankarski shod nemške ljudske stranke se je izjavil, da se bodo Nemci proti koncesijam Slovanov borili s skrajnimi sredstvi in da v tem slučaju tudi vladanje s § 14 ne bo mogoče. Shod je nadalje zahteval sklicanje drž. zbora. Navzočih je bilo 24 poslancev.

P a r d u b i c e. Na volivnem shodu v Krudimu so se Mladochi in agrarci stopili med seboj. Vladni zastopnik je razpustil shod.

Vstaja na Balkanu.

Makedonski krogi v Sofiji so jako v skrbeh glede stanja makedonskih kristijanov. Turki grozno in neusmiljeno ravnaajo s prebivalstvom, ker četam ne morejo do živega; vedno in vedno požigajo naselbine, mline in žitnice. Ako ne pride o pravem času pomoč, bode prebivalstvo moralo umreti lakote. To žene makedonske vstaje do obupnih dejanj. Sedaj se gre že zato, ali še nadalje živi bolgarski rod v Makedoniji, ali ga bodo popolnoma uničili.

Poročajo, da je knez Ferdinand sprejel v avdijenci tri člane makedonskega odbora. Predložili so mu spomenico, kot nekaj ultimatum, naj odstopi ali pa gre z vojsko na pomoč Bolgarom v Makedoniji.

Porta je izročila avstrijskemu in ruskemu poslanstvu spomenico o taktiki in organizaciji makedonskega odbora. — Turška vlada je sedaj začela pomirjevati prebivalstvo. Reči, ki so jih oropali bašibozuki, dobe ljudje nazaj. V Kruševem in okolici so zbrali 5000 glav ugrabljenih živine. Prebivalstvo dobiha žito in obleko. (Če je vse to res?) — Porta je določila, naj se uvedejo hišne preiskave. In sicer morajo biti stroge. V vilajetih Monastir in Drinopolj so že za-

čeli ž njimi. V Monastiru in Dedeagad niso imele nobenega vspeha.

Iz Sofije se poroča, da je ondi razširjena vest, da je bil Boris Sarafov valed iz dajstva umorjen blizu Monastira. — V Beirutu je veliko klanje kristijanov. Pri nemirih v ponedeljek je bilo ubitih sedem kristijanov; dve krščanski hiši so vojaki oropali. — Ameriški admiral Catton poroča: Spopadka je krivo sovraštvo Mohamedancev do kristijanov in pa okornost turških oblasti. — Porta pa trdi, da so krivci kristijani.

V Beirutu je vse pokoneu. Konzuli so sklenili zahtevo, naj turška vlada sedanega valilija odstavi. Sklenili so tudi prositi ameriško ladovje za pomoč. Vojne ladije ameriške so pripravljene za boj. Pričakujejo jih še več. 500 mož je pripravljenih za izkrcanje. — Valed resnega položaja na Balkanu določa cesarski irade, da se skličejo črnovojnik, letnik 32—40. — Turška uprava je izdala povelje, naj Ošdipu šte prekoračijo bolgarsko mejo, da tako pridejo vstajam na hrbet. — Rusija je poslala iz Sebastopola pernik »Sturman« z orožjem za neko grško pristanišče. V nedeljo bi moral pripluti skozi Bospor; a ga še sedaj ni. Kam je izginilo orožje? Listi trdijo, da Rusija daje vstajem orožje. — Macedonski odbor namerava predložiti zastopnikom vevlasti spomenico, v kateri trdi, da Turki silijo vstaje k represalijam. Spomenica našteva vse pokončane vase in pravi, da je 55.000 duš brez strehe. Naposled grozi, da, ako bo šlo tako naprej, bodo tudi vstaji začeli vračati jednako z enakim, in odgovornost pade na Evropo. — Vstaji so dosegli v vilajetu Drinopolj lepe vspehe. Uplenili so celo nekaj topov. — Turške čete so od bolgarske meje oddaljene 9 km. Med vojaki vlada mrzlica. — Turki so razdelili vas Korudere, vzhodno od Kirkkilise. Vstaji pa turško vas Achlatly.

V zadnjih dneh so se vršili hudi boji med vstaji in četami. Če bi bilo vse res, kar poroča porta, bi gotovo že nobenega vstajša ne bilo.

V boju pri Zelencu je padlo 35 vstajšev, drugi so potonili v jezeru; pri Rusovem so bili zopet vstaji pobiti, padlo jih je pet. V Teresteni in Kolombanide so vstaji odpeljali 3 turške odličnjake. V okolici gore Veristeri je bilo mnogo bojev, v katerih je padlo mnogo (?) vstajšev (?). V Rezenu in pri Florini je bil boj, v katerem je padlo 63 vstajšev. — Porta je zapovedala turškim stražam, da izkažejo vojaške časti tujim konzulom. V slučaju, da se to ne zgodi, naj konzuli to naznanijo. — V Prizrendu je dobila ondota katoliška cerkev svoj zvon (poprej krščanske cerkve niso smele imeti zvonov, v znamenje, da je polumesec zmagal križ). Ruski konzul je vzpodbudil ondote pravoslavne, naj tudi pri svoji cerkvi napravijo zvon, kar se je res zgodilo. Sedaj pa vlada velika napetost med mohamedanci, češ, da je to zasmehovanje islama. — Grozne stvari so se godile od turške strani pri osvojitvi mesta Smilovo, ki so ga doslej imeli vstaji v svoji oblasti. Vojaki in bašibozuki so obkolili kraj, ga zažgali in streljali na one, ki so hoteli uteči. Nato so bašibozuki plenili po hišah, vojaki pa planili na prebivalce in jih pomorili do 200, otroke so metali v plamen. Mnogo žena so zaprli v veliko hišo, ki so jo polili s petrolejem in zažgali.

Žene bi bile vse zgorele. To so učinili zaradi tega, da bi ne moglo pripovedovati o njihovih grozovitostih. Toda še o pravem času so jih rešili bašibozuki, ki so se menda sramovali dejanja svojih tovarišev — turških vojakov.

Poročila o turških grozodejstvih nad Bolgari so vzbudila na Angleškem velikansko ogorčenje proti Turkom. — Bolgarski ministri so baje natančno poučeni o vstajških namerah. Dokaz temu je baje okolnost, da je neki bolgarski minister svaril svojega prijatelja, naj ne hodi nekega dne v Carigrad. Zadnji trenotek mu je pa sporočil, naj brez skrbi gre.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 10. septembra.

Učiteljska imenovanja. Na dekliško osemrazrednico pri sv. Jakobu je imenoval včeraj o. kr. dež. šolski svet gđo Albino Sark, doslej učiteljico v Novem mestu. Nadučitelj g. Jakob Pretnar v Radečah pride za učitelja na I. mestno sloven. deško šolo, nadučitelj g. Karol Javoršek v Košani, pa na nemško mestno deško ljudsko šolo. — Na ljudskih šolah Vrabče in Vrbovo, okraj Postojna, sta imenovani za provizorični učiteljici gđ. Avrelia Brezec in Avgusta Erbežnik.

Osebnosti. Včeraj se je v Novo mesto pripeljal general usmiljenih bratov o. Kasijan Gasser na vizitacijo. — Umrli so na Hrvatskem podjetnik gosp. Anton Lončarič.

Naši romarji. Včeraj ob 1/6. uri zvečer smo dobili iz Villa Vicentina

naslednjo brzojavko: Vsi veseli došli. Nad tisoč romarjev. Zjutraj je pridigal Koblar, pozneje presvetli knezoškci oduševljeno govoril. Na tisoče okoličanov došlo. Slavnost prelepo vspela. Udeležniki izredno veseli in zadovoljni.

Važen napredek v našem združenstvu. V nedeljo se je blagoslovilo v Šmartnem pri Ljubljani lepo novo poslopje tamošnje zeljarske zadruga. Tiho je pričela ta zadruga svoje delovanje; težav in nasprotstva ni manjkalo. A vspehi so toliki, da so danes združeni vsi zeljarji imenovane okolice in se po pravici vesele svojega skupnega doma. Doli naj gre gledat, komur je mar za družni napredek, in naj vpraša, kaj pomenja Gospodarska zveza našemu združenstvu. Prepričani smo, da bo zgled vrlih šmartinskih kmetov vplival tudi drugod, kjer je razvita zeljarija. Zlasti hi želeli, ko bi se zdramili kmetje krog Ježice in krog Loke v tem oziru. Priložnost, da si ogle dajo veliki dobiček združnega zeljarstva, najdejo v Šmartnem. Naj je ne zamudé.

Pravila družbe treznosti so potrjena.

Dosledno! Kadarkoli uprizaré sinovi avstrijskih »milih narodov« kako stvar, ki bi jih ne utegnili kazati v posebno lepi luči, vsakokrat se trudijo vsi vladni stroji, da bi pokazali svetu to za nekako otročarijo. V Trstu so se dogodile že najhujše stvari, a v uradnih novinah smo vsakokrat čitali, da so metali bombe, petarde, ali da so kričali kake otročarije, česar resen človek ne more upoštevati. In naj naredijo sinovi »milih narodov« kar hočejo, trudijo se vsi vladni stroji, da bi prikazali vsako stvar kot nedolžno otročarijo. In da so v resnici vedno dosledni, dokazuje nam tudi oni slučaj z vojniki 97.

pešpolka, o katerem smo že poročali, da se je razvil iz socialne demokracije v čisto iredentovsko. In kakor hitro je prišlo v svet o tej iredentovski demonstraciji, kar hitro se je oglašil oficijozus tržaške vlade in glasno zatrobil v svet: »Kar poročajo listi, ne odgovorjaj resnici, ker vse, kar so vojaki storili, ni bilo drugega, nego blazen čin pijanih vojakov, kar se povsod po vsem svetu dogaja«. Mi se veselimo, da vojaška oblast vzame ono demonstracijo v zgorej omenjenem zmislu, ker mi bi le obžalovali, ako bi morali oni vojaki občuliti železno pest vojaške discipline, a pri tem nam je morda dovoljeno vprašanje, kako bi nastopili avstrijski oficijozni v svojih glasilih, ako bi bili, recimo, slovenski vojaki vzklikali pred vojašnico ob navzočnosti nepreštete množice: »Živio Rusija, živio ruska Kranjska, Primorska, Štajerska, Hrvatska« itd. — Človek bi torej mogel misliti, da bi se tudi za-nje oglašili avstrijski oficijozni in bi jih kazali svetu kot pijance, ki ne morajo biti odgovorni za svoja dejanja, izvršena v pijanosti. A mi, ki ne pripadamo k »milim narodom«, imamo z našimi oficijozni vse druge račune. Opozorimo naj samo na oni kričeči slučaj, ko so naši fantje nekoliko zaropotali proti Lahom, ko so umorili našo cesarico. Takrat je grmelo na Slovence iz vseh oficijoznih grl, sekundirali so Nemci in Lah, in da je bila stvar še popolnejša, oglašil se je še laški minister v državni zbornici in ropotal proti Slovincem ter dodal svojemu govoru še besede: »Njegovo Veličanstvo se je osebno potrudil, da so bili barbari strogo kaznovani«.

— Čudovita rešitev slovenskega planinca. V najlepšem vremenu so šli preteklo nedeljo slovenski turisti v Vrta, kjer se je vršilo otvorjenje novega triglavskega pota. G. Anton Gregorec, znani slovenski planinec in amater-fotograf, svojega fotografskega aparata ni hotel pustiti doma, ter ga je vzel seboj, da posname zanimive skupine nebotičnih naših orjakov ž njihovimi grozovitimi propadi. Že na poti v Vrta ga je začel napadati nepovabljeni krč v nogah. Vse to je g. Gregorec utajal, da ni pripravil ostale družbe radi sebe v skrb. Tako je storil tudi ob Cmirovi steni ter odločno zahteval, naj družba odkoraka naprej, ker pojde sam dalje ali se pa vrne v dolino. Drugi dan so ga iskali njegovi tovariši, ker ga ni bilo za njimi. Sledovi so kazali, da se je vrnil v dolino. Bilo pa je ravno rasprotno. G. Gregorec je trpel na krču tiho celo noč, ne da bi klical na pomoč in koga s tem razburjal. Zjutraj ob 4. uri je g. Gregorec odleglo in hotel je na Cmir in dalje v Dežmanovo kočo, da dobi ondi kaj gor-

kega. Cmir, na katerega je pa g. Gregorec računil, ni bil tisti Cmir, na katerega vrto-glavi turisti lahko brez nevarnosti polezejo, pač pa oni, kateremu se se divji kozel rad izogne. Na ta vrh je g. Gregorec s pravo planinsko strastjo pripeljal v 20 minutah, a obenem zapazil, da je zašel v past, iz katere mu ni pomoči. Hladnokrvno in tiho je nadaljeval svoje plezanje po skoro navpični steni nad Vratami navzdol — v smrt ali življenje. Pri tem plezanju se mu je dvakrat ulomila skala, valed česar je drčal v prepad kakih sedemdeset do osemdeset metrov globoko ter dobil nebroj malih prask in udarcev, a nobene težke poškodbe. Par minut pozneje se je ponovil isti slučaj, a g. Gregorec je ohranil čudovito hladnokrvnost. Nato je prišel v neko dolbino v pečevju, kjer si je izbral prenočišče. Valed silnega pretresa je dva dni ondi bruhal kri. Tri dni ni dobil niti kapljice vode niti hrane, tako da je bil primoran tri dni lizati rosne skale in zvedeti mah. Tretji dan si je priredil načrt — ako ne bo rešitve do opoldne, skoči v nad 200 metrov globok prepad v nadeji, da se mu ta skok posreči. Za ta skok se je skrbno pripravil s tem, da je valil velike skale iz svojega ležišča in opazoval, kako smer imajo pri padcu in kje se razbijejo. A vse to je bilo odveč, kajti ob 10 uri dopoldne ponudi se mu rešitev v poganjaču divjih vzlov. Bil je 18-letni poganjač Tomaž Lakota. Ta je ne meče se za nevarnost krenil po stranski kozji stezi z drezami na nogah, da bi se mu približal, a je takoj spoznal, da ni kos svoji nalogi, zato je Gregorcu podal skorico kruha in šel po svoje druge tovariše in sicer 28 letnega Janeza Rabiča, vodnika in sedaj lovca g. Bamberg, potem pa še Janez Orehovnik, katerim so se pozneje še pridružili Franc Folda in Janeza Lakota. Ti so s svojo hladnokrvnostjo in pogumom pri tem rešilnem delu zaslužili splošno občudovanje. Navezali so Gregorcu na štiri jermena, da valed prestanega gladi in žeje pri transportu ne pade v neizmerno globodino. Rešilno delo se jim posreči. V poldrugi uri so g. Gregorcu spravili v varnost. Razume se, da je v Vratih mudeča se ljubljanska lovka družba g. Gregorcu iskreno čestitala in mu postregla na najljubeznivejši način. »Slovensko planinsko društvo« pa ga je na vozu prepeljalo v Mojstrano, kjer sta bila že dva rešilna oddelka odločena, da ga gresta rešiti. V Mojstrani je rešenega slovenskega turista iskreno pozdravil gospod profesor Choudousky z večjo družbo čeških dam. Od druge strani smo dobili o tej zadevi tole poročilo: Koliko previdnosti je treba v gorah, kaže slučaj, o katerem se ravnokar poroča. G. Anton Gregorec iz Ljubljane je amater fotograf in je vkljub temu, da ga je že opetovano prijel v gorah krč, hotel dne 6. septembra s svojim precej težkim aparatom iti na Triglav. Že na poti v Vrta ga je dvakrat prijel krč, on pa je to zamolčal in šel za izletniki; iz Vrat je prišel le nekako do višočine 1200 m. in je na to, ker se je čutil slabega, rekel Požgancu iz Mojstrane, ki je spremljal zadnje turisti, da se vrne v Aljažovo kočo, odklonil pa je spremstvo ter je zaostal. Po daljšem počitku se je čutil zopet krepkega in je vkljub temu, da se je bližala noč, rajše lezel kvišku, nego da bi se vrnil v Aljažovo kočo, do katere bi lahko prispel v trideset ur. Na daljnem potu ga je prihitela noč in izgubil je markacijo in pot, ker je krenil kvišku proti vrhu Cмира. Na prostem je prenočil. Drugo jutro na vse zgodaj pa je nadaljeval pot proti vrhu Cмира, če tudi je videl, da ni na pravi poti, nego v kraju, kjer hodijo sicer lovski gonjači. Tako je potem prišel v pečine, iz katerih ni našel več izhoda. Dvakrat je prenočil v skalovju, končno so ga pa aljšali loveči lovci gosp. Bamberg, dr. Tschach i. t. d. iz Ljubljane. Takoj so ustavili lov in vodili rešilno akcijo ter so šli njih lovci in gonjači po g. Gregorcu. Vrh domačini Tomaž Lakota, Jan. Rabič, lovec in vodnik ter Janez Orehovnik so ga spravili iz nevarnih pečin, pri katerem delu so bili sami v smrtni nevarnosti. Nato so ga ti trije in še Franc Folda ter Janez Lakota s precejšnjim trudom spravili v dolino. Bil je namreč popolnoma oslabil, ker ni imel nobenega okrepčila s seboj. V Aljaževi koči so g. Gregorcu gospodje lovci popolnoma spravili k sebi s konjakom in drugimi okrepčili. Zgodilo se mu ni ničesar, toda nahajal se je v silni nevarnosti in veliko priznanje in hvale gre njegovim rešilecem. »Slov. plan. društvo« je zvedelo včeraj, da se g. Gregorec pogreša in je takoj potrebno ukrenilo radi rešitve, njega odposlani pa so že srečali v Mojstrani rešitelje z vračujočim se Gregorcem. Naj bo ta slučaj resen opomin, da ne hodi nikdo v gore, ki ni popolnoma zdrav, in da se naj nikdo ne drzne samostojno se spuščati v kak nepoznan kraj!

— Nesreča na Mojstrovki. Turist, ki se je ponesrečil v torek, se zove Alois Kühnel. Bil je železnični uradnik v Beljaku. Prišla sta s soprogo v torek do Vosske koče okoli dveh popoldne, potem sta se napotila na Mojstrovko. Soprog je šla z njim do prvega vrha, on pa je šel na dru-

gega in še dalje. Čakala ga je na prvem vrhu do šeste ure zvečer, a ker ga le ni bilo, šla je nazaj. Poslali so po može v Kranjsko goro. Šli so ga okoli polnoči iskat in res so ga našli pod Mojstrovko na goriški strani. Padel je 40 do 50 metrov globoko. Soprog je celo noč in celi dan prečela v koči. Misliti si moramo njeno strašno stanje. Nesrečnej si je razbil glavo in zlomil obe nogi. On je bil znan turist in je s Vossco bidelnjom prehodil že visoke gore. Nesreča je hotela, da je padel na kraju, ki ni čisto nič nevaren. Včeraj v sredo so ga prinesli v Kranjsko goro. Truplo bodo prepeljali na Dunaj.

— Ptujski »turnverein« je praznoval v torek 40 letnico svojega obstanka. Kljub pozivu, naj meščani razobešajo zastave, je plapolalo po mestu samo 17 zastav. Tujih gostov je bilo samo 17, med njimi nekaj žejnih Ljubljancev. Velika blamaža!

— O »südmärki« pišejo nekateri listi, da je letno poročilo izkazalo znatno nazadovanje tega društva. Slovenci pač raditoga ne smemo poskakovati veselja ter roke križem držati. »Südmärki« ima dovolj denarnih sredstev, da sili v slovensko ozemlje.

— V Savi utonil je v Krakem šestnajst let stari sodarski pomočnik Ivan Brković iz Strme na Hrvatskem.

— Praktikant Ferluga na tržaškem magistratu, ki je ob proglasitvi župana dvignil na glavnem trgu pred magistratom italijansko zastavo in je bil radi tega zaprt, bil je takoj, ko je prišel iz ječe, imenovan definitivnim uradnikom. Ker nima avstrijske vlada nič proti takim odlikovanjem, jasno mora biti čitatelju, kako pot si mora izbrati oni, kdor hoče priti v Trstu do dobre službe.

— V Italiji izhajajoči listi so priobčili govor tržaškega magistratnega uradnika Riccardo Valle. V oni noči, ko je odšla kraljeva laska dvojica iz Vidma, trčil je tovorni vlak pri Beano ob vojaški vlak, valed česar je bilo mnogo laških vojakov ranjenih in ubitih. Ko so pokopavali na pokopališču ubite vojake, je šel ta Valle na grob in govoril pred mnogobrojno množico tak nagrobni govor, da se bo moral radi tega govora zagovarjati pred tržaškim sodiščem radi — veleizdaje. — Taki so ljubljenci naše tržaške in dunajske vlade — prav taki, kakršne si je sama vzgojila. Valle bo gotovo tudi v ječi dobro izhajal, in kadar pride iz nje, naša slavna vlada ne najde gotovo nič proti temu, če bo imenovan tudi voditeljem anagrafičnega urada na tržaškem magistratu, kjer je »daj podvoja«.

— Umrli je v Pardubicah meščanski učitelj z Dunaja g. Jurij Uranič, doma iz Preserja pri Ljubljani.

— Umrli je v Semiču gospa M. Pečjak, roj. Susteršič vdova Stepic.

— 15letni deček morilec. Pri kopanju v Savi je v Čatezu ob Savi 15leten deček Jelčič zaklal 15let starega Namorša, ki je bil na mestu mrtev.

— Nove razglednice. G. Jernej Bahovec, trgovec s papirjem na Sv. Petra cesti št. 2, je izdal krasne razglednice, na katerih je mlada deklica v slovenski narodni noši. Pod sliko je stih: »Sem slovenska deklica«.

— Gostilničarji v cerkljanskem okraju so dne 5. septembra prevzeli užitnino na vino, mošt in meso v lastno upravo. Za dobo enega leta si nastavijo lastnega dacarja, pozneje, na podlagi daciranja istega, se vsakemu odloči, koliko ima na leto pri-spevati k skupni užitnini. Gostilničarji so s tem napravili jako pameten korak, ker bode vsak plačal manj užitnine in ne bode imel z dacarji nobenih sitnosti, ker jih po preteku prvega leta ne bode več.

— Novi serum proti jetiki. Sedaj se vrši v Bruselju kongres, ki se bavi s sredstvi, katera bi bila uporabiti proti jetiki. Tem povodom je prišlo v javnost, da je iznašel francoski zdravnik dr. Aleksander Marmorek v Parizu na zavodu Pasteurjevem nov serum, katerega on uporablja s vspehom pri jetičnih bolnikih, in sicer je baje tekom 18 mesecev dosegel lepe vspehe. Ni hotel pa o tej svoji iznajdbi poročati na bruseljskem kongresu, marveč hoče nadaljevati svoje poskuse ter potem svoj čas se oglašiti širni javnosti. Če je le vse to res! Vsekakor pa bi se dalo reči, da so zdravniki na pravi poti, da najdejo odpomočka tudi tej strašni bolezni.

— Hrvatske novice. Na zagrebškem kolodvoru so pričeli izdajati karte s samomažarskim tekstom. — Proti mnogim Glogovničanom v okraju križevaškem je vložena obtožnica radi vstaje. — Ljudsko knjižnico so ustanovili pri Brestaci poleg Novake. V odboru so sami kmetje. — Pri Zajezda pri Zlataru so neznani storilci streljali na orožniško patroljo. — Oproščeni so radi prestopka tiskov, zakona obtoženi soc. dem. uredniki Beličević, Batt in Korač v Zagrebu.

— Mater napadel. V Trstu je 21 letni pijani Henrik Isara s škarjami napadel svojo mater. Ko so prihiteli ljudje in divjaka odtrgali od matere, si je samemu sebi s škarjami prizadejal več nevarnih ran.

— **Z. nožem** je zabodel na paši Anton Fink iz Podbukovja posestnikovega sina Franca Finka, ki je smrtnonevarno ranjen. Anton Fink je pobegnil.

— **Ugodna prilika.** Posojilnica na Voloskem gradi sredi mesta Volosko ob državni cesti »Narodni dom«. Del te zgradbe se porabi za hotel, restavracijo in kavarno. Posojilnica išče sedaj najemnika, ki bi hotel hotel vzeti v najem; oddalo bi se mu eventualno tudi vse poslopje. Opozarjamo, da do sedaj na Voloskem ni nobenega hotela, niti prikladne restavracije, o čemer se vedno pritožujejo stranke, ki dohajajo v velikem številu iz Opatije. Poleg tega se je treba ezirati tudi na to, da ima »Narodni dom« jako lepo lego, da je iz vseh njegovih sob krasen razgled na morje in da bodo v njem nastanena tudi narodna društva. Raditega bi podjeten restavrater jako dobro izhajal in lahko tudi obogatel, kakor se je dogo dilo nekaterim nemškimi podjetnikom v onih krajih. Sploh opozarjamo rodoljube na Volosko, Opatijo in sosedna mesta, ker so tu jako ugodna tla za vsake vrste podjetja. Dosedaj delajo tam lepe dobičke tujci, osobito Nemci, ki sicer nastopajo kakor naši narodni nasprotniki.

— **Železnica Rakek - Babnopolje.** Tehnična predela za to lokalno železnico so se pričela. Vodi jih stavbinski inženir dr. Emanuel Rindl z Dunaja.

Ljubljanske novice.

Slovesni maši zadušnici za pokojno cesarico Elizabeto so danes v tukajšnji stolnici prisostvovali načelniki oblastev.

Umrli je na Zabjaku štev. 1 posestnik in gostilničar g. Karol Sirknik.

Slovensko trgovsko društvo »Merkur« priredi v nedeljo dne 13. t. m. ob lepem vremenu izlet v Šmartno ob Savi. Zbirališče točno ob 2. uri popoldne na vrtu hotela »Lloyd«. Člani in prijatelji društva se uljudno vabijo k udeležbi.

Nova tobačna trafika bo na Dunajski cesti in sicer bo v eni naslednjih hiš štev. 19, 47, 48, 53, 58, 60, 61 in 62.

Pritožba. Pišejo nam: V osebnih vlakih južne železnice vlada, posebno ob nedeljah, pravcata etiska. Potnikom tretjega razreda se odkazuje zato prostori v višjih razredih. Seveda je kaj pogosto čuti medvedjo godbo bogatejšega sopotnika — nemškega Mihelja, ki se Slovencev boji... Pretečeni pone delj je bila pri popoldanskem poštenem vlaku res izborna slika! Od orožnih vaj vračajoča se množica slovenskih korenjakov bi se imela odpeljati domov. Železnica jim je ponudila živinske vozove. To pa je vzbudilo kar celo revolucijo in glasen protest. Stevilni kurji vozovi so bili končno vendar le napolnjeni in krasili poštai vlak. Množica se je zato odhajala zahvalila s silnim vriščem. Južna železnica pač mirno prebavlja vse dogodke in zabavljanja. Radovedni smo, ali je južna železnica na nemškem ozemlju tudi tako varčna.

Domača umetnost. Kakor znano, je bil dal pred leti tukajšnji lekarnar gosp. Ubald pl. Trnkoczy okrasiti vrata svoje lekarne z dvema slikama — sv. Kozmo in sv. Damjanom, kot zaščitnikoma zdravilstva, kateri je izvršil bil naš domači umetnik gosp. Ludovik Grilo. Ta dva umotvora delata imenovanemu slikarju vso čast. Da se pa to mojstersko delo ohrani snažno in nepokvarjeno, jih je gospod Trnkoczy dal te dni v primeren okvir iz hrastovega lesa in pod belgijsko steklo. Sliki merita v visokosti po 2-10 metrov in 0,86 metrov v širokosti.

Ponočno rogoviljenje. Nekatero ulice so ob sobotah in nedeljah večer raznim pijanim ponočnjakom stalno zavetišče za njih divjanje. Tako se nam poroča z Žabjeka, da je v Merosodnih in Zvonarskih ulicah ter Pred Prulami ob teh večerih tako razbijanje in kričanje, kot bi se drveli sami divjaki po ulici. Pa to morajo davkoplačevalci vkljub pritožbam še vedno poslušati, kot bi za vzdržanje nočnega miru bila policija samo za središče mesta plačana.

Tudi posledica »dogovorčka«? Na gimnaziji v Ljubljani je ukazal nemški profesor štiti slovenskim dijakom nekaj, kar je dijake žalilo v njih narodni zavesti. Da bi se jih vsaj v šoli ne žalilo, šli so k ravnatelju in ga prosili, naj prepove štiti ono knjigo, a ravnatelj je odgovoril dijakom, da ne more nič storiti. — Že l. 1848 so avstrijski slovenski narodi zahtevali jednako pravnost z drugimi narodi, a slovenski narod nima še danes niti ene srednje šole! Ni li to sramota? Bolgari v Makedoniji jih imajo, sedaj hoče pa Avstrija tam doli nekaj reformirati.

Zahvala. Veselica slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov dne 5. t. m. se je vrlo dobro obnesla. Da imamo zaznamovati tako lep uspeh, gre v prvi vrsti zahvala p. n. ljubljanskim slovenskim odvetnikom, notarjem, njih koncipijentom in uradnikom, kateri so do iste pripomogli z raznimi prispevki, ter p. n. darovalcem lepih dobrot, v drugi vrsti vsem, ki so blagovolili veselico počastiti s svojim prihodom. Dolžnost me veže, izreči imenom odseka vsem p. n. navedenim, posebno pa tudi slav. pevskemu

društvu »Ljubljana«, katero je blagovolilo brezplačno sodelovati pri veselici, in vsem p. n. damam, ki so se tako ljubeznivo žrtvovale razprodaji šopkov in srečk — presrečno zahvalo. — V Ljubljani, dne 7. septembra 1903 Josip Christof, predsednik veselicega odseka.

Semenj. Dne 9. t. m. je bilo na ljubljanski semenj prignanih 651 konj in volov, 234 krav in telet skupaj 885 glav. Kupčija je bila pri govedi kakor tudi pri konjih jako živahna, ker so prišli po govejo živino Korroči po konje pa Lahi.

Naliv smo imeli danes popoldne.

Otroška vrtca. I. mestni slovenski otroški vrt c v Komenskega ulici in II. mestni slovenski otroški vrt c v Cerkvenih ulicah se otvorita v sredo, dne 16. septembra t. l. Vpisovalo se boče v obeh zavodih dne 14. in 15. t. m. v šolskih prostorih. — C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani, dne 4. sept. 1903.

Pričetek šolskega leta na mestnih javnih in zasebnih ljudskih in meščanskih šolah v Ljubljani. Na I., II. in III. mestni deški ljud. šoli, na mestni nemški petrazrednici, na mestni slovenski in nemški dekliški osemrazrednici, na dekliških šolah pri uršulinkah, na mestni dvorazrednici na Karloviški zemlji, na dekliških zavodih baronice Lichten thurnove in Huth-Hansove, na deški šoli v Marijanišču ter na šoli nemškega Schulvereina začne se šolsko leto v sredo, dne 16. septembra t. l. s klicanjem sv. Duha in rednim šolskim podukom. Za vpisovanje bivših in sprejemanje novih učencev in učenk so določeni dnevi 13., 14. in 15. septembra t. l. Vpisovanje se vrši v šolskih poslopih. Otroci, ki ne stanujejo v Ljubljani, se ne sprejemajo na novo več v mestne šole. Učenci in učenske, ki so zahajale že doslej v tukajšnje zavode in šole, dasi prebivajo izven mesta, se sprejmo pogojno še dotelej, da zaostane svoji šolobveznosti.

Pred Čadovo gostilno pod Rožnikom je na praznik 8 t. m. popoldan pred šesto uro našla gospica D. P. iz Ljubljane denarnico zelene barve, ki jo je pa takoj, ko jo je pobrala, dala na pragu stoječi najeti natakariči, ne da bi pogledala, koliko je denarja v nji. Dotična gospica je naročila natakariči, naj praša med gosti, če jo je kdo zgubil; nadalje se ni brigala za denarnico. Kdor jo je zgubil, naj praša v gostilni pod Rožnikom ali pa v Florijanski ulici št. 19, II. nad.

Izpred sodišča.

Izpred deželnega sodišča.

Puška ni za otroke. Peter Rope, posestnik in lovec v Vinjah, je pustil svojo nabito puško viseti v sobi. Njegov 15letni sin Mha jo je snel raz klin in je zaklical svoemu mlajšemu bratu: »Od zdaj zanaprej bom pa jest jagal!« Ob enem je podila puška in fant je stekel v praš zadet kakih 20 korakov iz sobe klicaje bratu: »Jaz sem se vetrelil«, na kar se je pri neki mlaki zgrudil mrtev. Zaradi malomarnosti je bil oče obsojen na 14 dni strogega zapora. — Ube gli pr is il je n e c. Bernard Krug, pleskar iz Brikanja, sedaj prisiljenec v Ljubljani, je dne 12. avgusta t. l. iz prisilne delavnice pobegnil. Nameraval je s svojim obiskom posrediti Italijo, a v Ilirski Bistrici ga je orožnik prijel, kateremu se je hotel izmuzniti s tem, da mu je povedal napačno ime. Krug pa študi ni zadostil svoji vojaški dolžnosti. Opravičuje se s tem, da je gluhi in nesposoben za ta stan. Obsojen je bil na štiri mesece strogega zapora.

Književnost in umetnost.

* **»Križarji«.** II. in III. del slovečega Sienkiew czevega romana »Križarji« je izšel v Gabrščkovi »Goriški tiskarni« v Gorici. Celoten roman obsega 1038 strani in velja narodnikom »Slovenske knjižice« za 13 snopičev K 3-90, dočim se prodaja po knjigar nah po K 5-20. — V letu 1904. izide istega pisatelja za polovico večji roman »Poto« iz slavne preteklosti poljskega naroda.

Razne stvari.

Najnovejše od raznih strani.

Nesreča v gorah. Turist Laubheimer je na Hochtor-u padel raz neke skale in se ubil. — Nesreče privojaških vajah. Pri vajah blizu Budimpešte je stotnik gener. štaba Karol pl. Aust padel raz konja in se poškodoval. Prenesli so ga v bolnico. Stotnik Gessinger od 69. peh. polka in nadporočnik Szelawski od 44. peh. polka sta istotako padla raz konja in se hudo poškodovala. — Streli pri vojaških vajah. Pri vojaških vajah na juž. Časlem je bilo oddanih ojetrih strel na polkovnika. Uvedla se je preiskava, ki pa ni imela uspeha. — Najhitrejša vožnja črez atlantski ocean. Brzi parnik »Deutschland« na črti Hamburg-

Amerika je prevezil atlantsko morje v petih dneh, 11 urah, 54 minutah, torej za 29 minut poprej, kakor kedaj doslej. — Kuga v Marziju. V Marziju je bilo dosedaj 11 slučajev kuge, med temi 7 smrtnih. Kugo je zatrosila neka iz Carigrada došla ladija. — Nesreča z avtomobilom. V Kösen na Thürinškem se je zaletel avtomobil s veliko silo v železnično pregrado. Monter je ubit. Prsi mu je zdrobilo. — Ogenj je uničil mesto Zrarnccsa na Oyrskem. Trgovska banka in več velikih poslopij je popolnoma uničenih. — Novi spomeniki pred dunajsko tehniko. Pred dunajsko tehniko postavijo spomenike naslednjim dunajskim arhitektom: Van der Nüllu, Siocardsburgu, Hansenu, Hasenauerju, Ludoviku pl. Försterju, Schwendenweinu in Jožefu Stummerju pl. Trauenselsu. — Proti luk-susu meščastniki je izdal ostro naredbo angleški flm. Roberts, ki grozi poveljnikom z vpokojitvijo, ako ne bodo gledali na to, da se zapravljujejo pri častniških kosilih odpravi. — Tрупlo v kovčku. Te dni so v Moskvi odprli na kolodvoru velik kovček, iz katerega je prihajal sumljiv smrad. V kovčku je bilo truplo 36letnega bogatega posestnika Martina pl. Tomaszewskega, ki je bil nasilno umorjen. — Novo železnico. ki bo direktno vezala Hudsonov zaliv z Buenos Ayres, zgrade s kapitalom 250 milijonov dolarjev. Dolga bo železnica 10 000 milj. — Mesto S. Miguel na otoku Cozumel je uničil atshovit vihar. — Kuga. »Standard« javljajo iz Tjenčina, da je v Njud-vangu črna kuga. Do sedaj se je pripetilo osemnajst slučajev. Zdi se, da se ne vrši nikakva zdravstveno-policijska kontrola. Mrtva trupla so jednostavno vrgli na plano in jih pustili nepokopana. — Cesarstvo Sahara. Neki bogataš Lebaudy hoče napraviti v Saharski puščavi mesta in vasi ter jo hoče obdelati. Glavno mesto bi se imenovalo Troja. Koloniste hoče dobiti iz Bretanje in iz Korzike. Obljublja jim dobro plačilo, vrhu tega pa hoče vsakega zavarovati na življenje za 5000 frankov, vsako žensko za 1000 in otroka za 500 frankov. Lebaudy nosi naslov »cesar Sahare«. Dne 15. novembra se imajo izseliti iz Hamburgu prvi naseljenci na to novo »cesarstvo«. — Sveti oče je priobčil molitev na Marijo Devico ter določil za vsakega, ki opravi to molitev, 300 dni odpustka. — Sestre svetega očeta so predvčerajšnjem došle v Rim.

Iz Srbije.

Preiskava proti častnikom, ki so podpisali oklice na kralja, se jako težko vrši, ker so v raznih garnizijah častniki sežgali oklice, ko so izvedeli za aretacije svojih tovarišev v Nišu. Zarotniki zahtevajo vojaško vlado, predno se anide skupščina.

Danes je povodom velike vojaške parade vstopil prestolonaslednik v srbsko armado kot navaden prostak. Narodu je kralj to naznanil v posebni proklamaciji.

Ministerski svet pod predsedstvom kralja Petra je sklenil, da bodo morali častniki, ki so udeleženi pri novi zaroti, kralju še enkrat prisesti zvestobe. Kdor bi se branil, postavili ga bodo pred vojno sodišče. Častniki, ki so nasprotni morilec kralja Aleksandra, hujekajo tudi meštvo in je navdušujejo, naj vojaštvo gre v Belgrad in prisili kralja morilce izključiti iz armade.

Preiskovalna komisija je sedaj našla tudi ključ za znamenja, s katerimi so si novi zarotniki dopisovali. Trije stotniki so imeli nalog zbrati podpore. General Magdalenic je izjavil v nekem listu, da so morilci kralja Aleksandra csramotili častniško suknjo in da je aretiranje njihovih nasprotnikov nepravilno. Minister Protic bo Magdalenica tožil. Naj se stvari razvijo kakor se hočejo — vsekakor je značilno za »svobodo« kralja Petra, da morilce pusti nekažnovane in jih obsipa s častmi, njihove nasprotnike pa — zapira. Ta svoboda precej diši po prostozidarjih, katerim se baje kralj Peter prišteva.

V neki kavarni v Belgradu je neki artillerijski častnik pričel klicati »Slava« umorjenemu kralju Aleksandru. Ko so ga hoteli prijeti je streljal in se pri tem ranil.

Kralj je 7. polku podelil ime »Kralj Peter«, 18. ime »Prestolonaslednik Jurij«, 6. ime »Princ Aleksander«, 11. ime »Kara Djordje« in 8. ime »Knez Aleksander«.

Kraljica Natalija bo prosila kralja Petra, naj ji izroči truplo kralja Aleksandra, katerega namerava pokopati v Krušedolu poleg Milana.

Šuklje izvoljen!

Danes se je vršila dopolnilna državnozborna volitev v okraju Ljubljanska okolica Vrhnika-Višnja gora Ribnica-Velike Lašče-Litija. Izvoljen je sijajno kandidat katoliško-narodne stranke dvorni svetnik g. Fran Šuklje. Volitev se je iz-

vršila brez volivnega boja, ker se nasprotniki na volišču niti pokazati niso upali. Liberalci še kandidata niso mogli dobiti. Ta okraj je sopot pokazal, da ostane naša nepremagljiva trdnjava. Čast in slava volivcem, ki so skoro soglasno volili kandidata katoliškonarodne stranke!

O izidu volitev smo dobili brzojavna poročila, katera priobčujemo, kakor so nam dohajala. Razmerje glasov je naslednje: Borovnica: Šuklje soglasno 30 — St. Vid nad Ljubljano: Šuklje soglasno 53. — Rožišče: Šuklje soglasno 21. — Zagorje: Šuklje soglasno 10. — Vrhnika: Šuklje 80, Lenarčič 1, Hribar 1 glas. — Devica Marija v Polju: Šuklje soglasno 61 glasov. — Moste: Šuklje 10 — Šmartno pri Litiji: Šuklje soglasno 67. — Vače: Šuklje soglasno 22. — Loški potok-Gora: Šuklje soglasno 55 — Šmarje: Šuklje soglasno 28 — Zalna-Dedendol: Šuklje soglasno 88. — Sodražica: Šuklje 27, Višnikar 20. — Polica: Šuklje soglasno 65 — Sv. Gregor: Šuklje soglasno 67. — Dolenjava: Šuklje 30, Višnikar 14. — Račna: Šuklje soglasno 24. — Slivnica: Šuklje soglasno 23. — Log: Šuklje soglasno 39. — Brezovica: Šuklje soglasno 33 — Ježica: Šuklje soglasno 23. — Dolenjava: Šuklje 30, Višnikar 14. — Račna: Šuklje soglasno 42. — Slivnica: Šuklje soglasno 23. — Podgorica: Šuklje 8 — Grosuplje: Šuklje soglasno 36. — Kompolje: Šuklje soglasno 35. — Podgora: Šuklje soglasno 26. — Videm: Šuklje soglasno 48. — Dobrunie: Šuklje soglasno 45. — Preserje: Šuklje 51, Lenarčič 6. — Medvode: Šuklje soglasno 43. — Ig: Šuklje soglasno 19. — Tomišelj: Šuklje soglasno 22. — Iška Loka: Šuklje 9. — St. Lambert: Šuklje soglasno 26. — Litija: Šuklje 40, en glas liberalen. — Ribnica: Šuklje 55, Višnikar 2. — Sušje: Šuklje 37 Višnikar 2. — Jurjevica: Šuklje 18, Višnikar 8.

Telefonska in brzojavna poročila.

Novo Mesto, 10. septembra. Gospa svetnika tukajšnjega okrožnega sodišča g. Škerlja umrla za srčnim mrtvoudom. Zjutraj in popoldne se je še sprehajala z g. soprogom in g. sinom. Za njo žaluje celo Novo Mesto. Pogreb bo jutri ob 6. uri popoldne.

Dunaj, 10. septembra. Povodom obletnice smrti cesarice Elizabete so se vršile po celi državi maše zadušnice. Cesar je dopoldne prišel v rakev h kapucincem ter je opravil molitev ob krstah cesarice, prestolonaslednika in svojih starišev.

Inomost, 10. septembra. Odličen voditelj tirolskih konservativcev se je izjavil, da bo mogel tirolski deželni zbor delovati le, ako se bo med strankami obeh deželnih delov doseglo sporazumljenje glede programa delovanja deželnega zbora.

Brno, 10. septembra. Na katoliškem shodu čeških kmetov je bilo navzočih nad 8000 oseb.

Pariz, 10. septembra. Iz Kaira se poroča o velikem razburjenju v Siriji. Druzi prijemajo za orožje in bati se je krvavega klanja.

Pariz, 10. septembra. Pri boju v El Munyhar v Sahari so imeli Francozi 37 mrtvih in 47 ranjenih. Marokanci, ki so jih napadli, so bili močni 4000 mož.

Belgrad, 10. septembra. * Proti kralju Petru narašča med častniki razburjenje, ker je dejal, da je dejanje morilcev kralja Aleksandra brez plačila patrijotično dejanje, z plačilom pa bi bilo hudodelstvo. Aretirane častnike bodo prepeljali v Belgrad.

Za ličenje kositernih predmetov. bronzo, imitacijo, bronziranje, kipov iz mavca, bronziranje ograj pri stopnicah, vse v najfinjši izvršitvi, priporočata se BRATA EBERL v Ljubljani, Franci-kanske ulice.

Vnanja naročila proti povzetju. 245 26 11-11

Rogaški napravi ték, „templjev vrelec“ pospešuje prebavljanje, urejuje pretvor.

glavni agenti in zastopniki

pod skrajno ugodnimi pogoji. Zavod se upravlja pod nadzorstvom deželnega zbora in pod vodstvom deželnega odbora grofovine Moravske. Varnost zavoda je z ozirom na njegov značaj kot deželni zavod brezdvomna. Nadrobne pogoje na podružnico na Dunaju, II. Obere Donaustrasse 101.

1192 2-1

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306,2 m, srednji zračni tlak 736,0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra, v mm.	Temperatura po Celziju	Vetereci	Nebo	Padačina v 24 urah v mm.
9. 8. sveč.	733,4	18,9	sl. jug	jasno	0,0
10. 8. jut.	730,5	18,4	sl. ssvrh.	obl.	
2. popol.	732,3	16,0	sl. sever	dež	

Srednja včerajšnja temperatura 19,7°, normale 15,7°.

Dunajska borza

dné 9. septembra

Skupni državni dolg v notah	99 95
Skupni državni dolg v srebru	89 85
Avstrijska zlata renta 4%	120 25
Avstrijska krona renta 4%	100,45
Avstrijska inv. renta 3 1/2%	92,30
Ogrska zlata renta 4%	118 80
Ogrska krona renta 4%	97 80
Ogrska inv. renta 3 1/2%	89 25
Avstro-ogrske bančne delnice	15,64
Kreditne delnice	642,—
London vista	239 20
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž.	117,37 1/2
20 mark	23,48
20 frankov	19,66
Italijanski bankovci	95 10
C. kr. cekini	11 34

1195 1-1

Franja Sirnik javlja vsem sorodnikom, prijateljem in znancem prežalostno vest, da je nje iskreno ljubljeni soprog, gospod

Karol Sirnik

posestnik,

včeraj, dne 9. septembra, ob 10. uri zvečer po dolgotrajni mučni bolezni, previden s svetimi zakramenti za umirajočega, v 63. letu svoje starosti, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb predrazlega tvojega bode v petek dne 11. septembra ob 6. uri popoldne iz hiše žalosti, Zabjek št. 6, na pokopališče k svetemu Krištofu.

Svete maše zadušnice se bodo brale v mnogih cerkvah.

Predrazlega pokojnega priporočam v požno molitev in priazen spomin.

V Ljubljani, 10. septembra 1903.

Z 120 jahi gozda

je naprodaj posestvo in sploh vse h kmetiji spadajoče orodje pod jako ugodnimi pogoji.

1180 3-1

Gospica,

ki je dovršila sedem razredov, želi vstopiti v kako prodajalno v službo. Naslov: F. P. poste restante, Planina pri Rakeku.

1193 3-1

Trgovski pomočnik

18 let star, z dobrim spričevalom, želi vstopiti v službo v trgovino mešanega blaga kje na deželi. Vstop z začetkom oktobra. Naslov pove upravništvo „Slovenca“.

1149 3-3

Naznanilo.

Na c. kr. I. državni gimnaziji v Ljubljani (Tomanove ulice šte. 10) se prične šolsko leto 1903/4 s slovesno službo božjo

dne 18. septembra 1903.

Na novo vstopajoči učenci se bodo vpisovali: v I. razred dné 15. septembra od 9. do 12. ure, v ostale razrede dné 16. septembra od 9. do 12. ure.

Učencem, ki so doslej obiskovali ta zavod, se je javiti dné 17. septembra dopoldne.

Natančneje pojasnila se nahajajo v razglasilu v šolskem poslopju.

Po naredbi c. kr. deželnega šolskega sveta z dné 28. avgusta 1894. I., št. 2354, se smejo učenci, ki po svojem rojstvu ali po rodbinskih razmerah pripadajo ozemlju c. kr. okrajnih glavarstev v Črnomlju, Kranju, Novem mestu, Radovljici in ozemlju c. kr. okrajnih sodišč v Kamniku, Kostanjevici, Mokronogu in Višnji gori na tukajšnji gimnaziji sprejemati le izjemoma v posameznih, posebnega ozira vrednih slučajih in to le po dovoljenju c. kr. deželnega šolskega sveta.

1158 3-3

Ravnateljstvo c. kr. I. državne gimnazije.

V Ljubljani, dné 4. septembra 1903.

Izdajatelj in odgovorni urednik: Dr. Ignacij Zitnik

„Glasbena Matica“ v Ljubljani.

Šolsko leto 1903./04. se prične z vpisovanjem

dné 15., 16. in 17. septembra.

To slovensko glasbeno vzgojevališče podaja učencem umetniško glasbeno izobrazbo v raznih instrumentih, posebno v klavirju in violini od prvega začetka do popolne konservatorijske in koncertne višine, v violi, violončelu, kontrabasu in flavti do dostojne usposobljenosti za sodelovanje v orkestru, dalje v solopetju od začetka do operne in koncertne višine in v vseh znanstveno teoretičnih vedah, ki so za celotno in popolno muzikalično izobrazbo neizogibno potrebne, posebno v glasbeni teoriji, harmoniji, kontrapunktu in glasbeni zgodovini popolno izobrazbo za razumevanje skladb in predpogoje za skladanje, dirigiranje, pevovodstvo itd. Instrumentalnim učencem se nudi še posebej prilika, voditi in izobraževati se v orkestralnih ensemble-vajah, katere se z letošnjim letom vpeljejo redno vsak teden. Glasbeno estetične izobrazbe v zborovem petju se učenci uče pri skupnih vajah zborov in pri event. sodelovanju pri koncertih. Na zavodu poučuje sedem učiteljev. Zavod stoji pod artističnim vodstvom koncertnega vodje prof. Mateja Hubada in pod administrativnim vodstvom šolskega vodje Frana Gerbiča. Šolnina znaša od 1 K na pol leta do 4 in 6 K na mesec. Natančneje se izve iz plakatnih objav in pri društvu v Vegovih ulicah št. 5.

1188 3-1

Odbor „Glasbene Maticе“.

Na stanovanje in hrano

se sprejmeta 1182 3-2

dva dečka

iz boljše rodbine.

Poiasnila daje I. Mlkar, mestni katehet, Cigaletove ulice št. 3, nasproti justične palače.

Kuharica

dobro izkušena želi v službo vstopiti pri kakem g. duhovniku.

Več pove upravništvo „Slovenca“.

1160 2-2

1185 1-1

Oklic.

S 11/3

17

V konkurzu »Zveznega kmetijskega društva v Poljanah« se dovoli na predlog odbora upnikov in upravnika konkurznega sklada s privoljenjem konkurznega komisarja

prodaja na drobno

vsega v konkurzni sklad spadajočega mešanega blaga, kakor čipk, špecerijskega in drobnega blaga, usnja in železa v cenini vrednosti 17 147 K 74 h

na dan 13. septembra l. 1903

takoj po jutranji maši pa do 5. ure popoldne in potem vsako nedeljo in praznik v navedenem času, dokler ne bo cela zaloga razprodana, v Poljanah v prodajalničnih prostorih zadruze.

Blago se bo izklicalo v cenilni vrednosti, oddalo pa za vsako ceno tistemu, ki bo največ ponudil, kupnino takoj plačal ter kupljeno blago odstranil.

Popis blaga pregleda se lahko pri tem sodišču ali pri upravniku konkurznega sklada c. kr. notarju g. Nikotu Lenček v Skofljoki.

C. kr. okrajno sodišče Škofjaloka odd. I.,

dné 5. septembra 1903.

St. 3826.

1183 1-1

Razpis natečaja.

Na petrazredni c. kr. rudniški ljudski šoli v Idriji je stalno popolniti

mesto učitelja ali učiteljice

z dohodki IV. plačilnega razreda idrijskega učnega osobja, t. j. z letno plačo 1000 kron, aktivitetno doklado letnih 200 kron in s pravico do 6 petletnic po 100 kron.

Prosilci naj lastnoročno pisane prošnje z dokazom učne sposobnosti za ljudske šole z nemškim in slovenskim učnim jezikom predpisanim službenim potem

do 1. oktobra l. 1903

pri podpisnem c. kr. rudniškem ravnateljstvu vložiti.

V glasbi izvežbani in sicer enako kvalifikovani prosilci imajo prednost.

C. kr. rudniško ravnateljstvo v Idriji,

dné 7. septembra 1903

Slav. občinstvu naznanjam, da so dovršena dela moje nove restavracije

pri „Zajcu“ na Rinski cesti šte. 24.

kjer se nahajajo zelo ugodni, obširni in moderno opremljeni prostori, pripravi za zaključene družbene večere, kakor strelce, društvene seje ter za razne skupne pojedine itd. Istotam je rendez-vous slavnega omizja »klinike«, ter vsih mojih blagonaklonjenih gostov prejšnje dolgoletne gostilne na Rinski cesti šte. 4.

Tečijo se priznana najboljša stara in nova pristna vina iz najbolj plemenitih vinskih pokrajin kakor: dolenski, goriški, istrski, štajarski, klosterneuburski, dalmatinski in razna druga vina na litre in v steklenicah ter se tudi oddajajo v sodeih. Kdor ljubi zdravo, pristno in prijazno postrežbo, ta pridi in, ustrezno mž bode!

Nadejam se od slav. občinstva obilne naklonjenosti.

Z vsem spoštovanjem

Avguštin Zajec,
restavrater.

1191 5-1

Tisk »Katoliške Tiskarne« v Ljubljani.